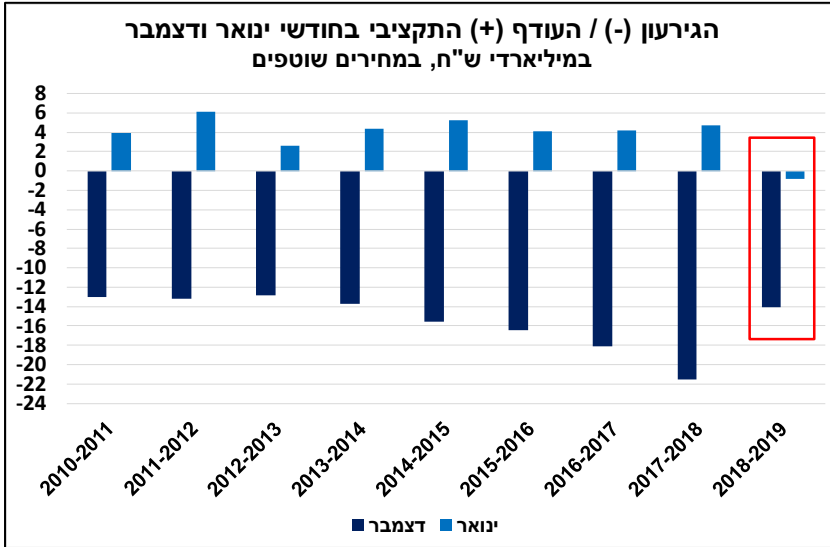

12/02/2019

השבוע במאקרו

ינואר 2019 הסתכם בגירעון תקציבי, זאת בשונה משנים קודמות; הגירעון השנתי עלה ל-3.3% תוצר ובהיעדר צעדי מדיניות חדשים לשם צמצומו, יעלה עוד בהמשך השנה

ביצועי התקציב בחודש ינואר 2019 בלטו לשלילה ביחס לשנים קודמות. פעילות הממשלה הסתכמה בינואר השנה בגירעון של 0.8 מיליארד ש"ח, זאת לעומת עודפי תקציב גדולים יחסית בחודשי ינואר בשנים קודמות. כפי שניתן לראות בתרשים, חודשי ינואר התאפיינו לאורך השנים בעודף תקציבי גבוה יחסית שנע בין 2-6 מיליארד ש"ח (במחירים שוטפים), אולם ינואר 2019 הסתכם, כאמור, בגירעון.

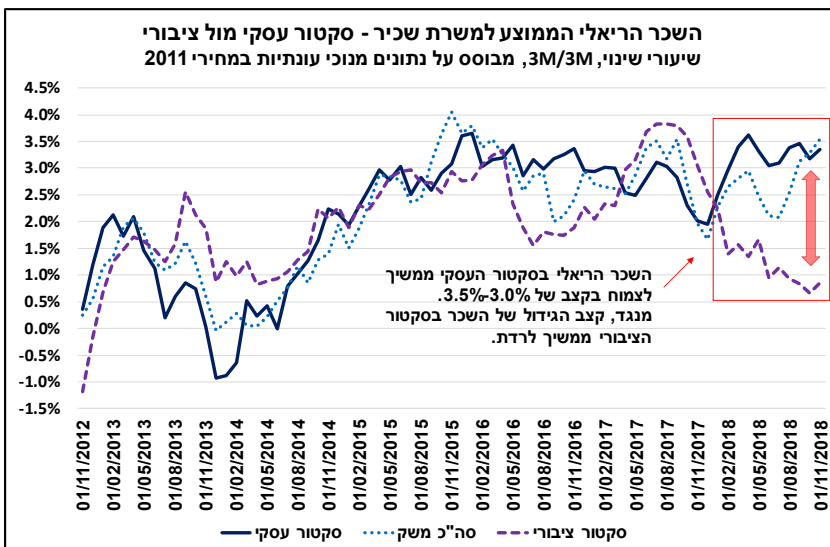
הגירעון הוא תוצאה של עלייה חדה בהוצאות הממשלה ביחס לשנים קודמות, גידול של יותר מ-20% בהשוואה לינואר 2018, זאת לצד ירידה קלה בהכנסות הממשלה. נציין כי לא מן הנמנע שחלק מההוצאות שנרשמו בחודש ינואר מקורן בפעילות הממשלה בחודשים קודמים, שכן בחודש דצמבר 2018 רמת ההוצאות

הממשלתיות הייתה נמוכה משמעותית בהשוואה לחודשי דצמבר בשנים האחרונות, ובפרט 2017 (ראה/י תרשים). באשר להכנסות המדינה ממיסים, ייקור שיעורי "המס הירוק" על כלי רכב, מביא להקדמת עסקאות רכישת כלי רכב ובכך יתכן שיתרום להעלאת הכנסות המדינה מכלי רכב ומכל הקשור לשימוש בהם. כנגד, הכנסות המדינה ממיסוי נדל"ן למגורים צפויות להיפגע השנה ממעבר מעסקאות בשיעורי מס גבוהים יחסית לעסקאות בשיעורי מס נמוכים יחסית – זאת על רקע הירידה במשקל הפעילות של "משקיעי נדל"ן" (שיעורי מיסוי מקרקעין גבוהים יחסית) מחד ועליית משקלם של רוכשי דירות "מחיר למשתכן" (שיעורי מיסוי מקרקעין נמוכים) מאידך.

לאור האמור, הגירעון התקציבי ב-12 החודשים האחרונים עלה מרמה של 2.9% תוצר בסיכום 2018 ל-3.3% תוצר, זאת לעומת יעד גירעון של 2.9% תוצר עבור 2019 (שהם 40.2 מיליארד ש"ח). נתונים אלה, מחזקים את ההערכה כי יידרשו התאמות מצד הממשלה על-מנת ששנת 2019 לא תסתכם בחריגה משמעותית מיעד הגירעון. התפתחות אשר עלולה להשפיע לשלילה על הפרופיל הפיסקאלי של המשק – היחס חוב/תוצר, שכבר החל לעלות בשנת 2018, לא צפוי לשוב ולרדת בתקופה הקרובה.

להערכתנו, אשר תואמת את הערכות האוצר, שנת 2019 עלולה להסתכם בגירעון גבוה מ-3% תוצר. זאת, על רקע מספר גורמים, ובהם: אחוז ביצוע גבוה אשתקד של צד ההוצאות, התחייבויות ממשלתיות להוצאות נוספות, ופגיעה אפשרית בצד ההוצאות על רקע הפחתת תחזיות הצמיחה העולולות להשפיע גם על צד ההכנסות. לאור זאת, ובמטרה להביא את הגירעון לשנת 2019 לכיוון היעד, אנו מעריכים כי לאחר הקמת ממשלה חדשה, ייתכן מהלך של העלאת מיסים מצד משרד האוצר, אשר כפי הנראה ישפיע ביתר שאת על שנת 2020.

קצב גידול השכר הריאלי בסקטור העסקי התייצב לאחרונה על 3.0%-3.5%, מנגד קצב גידול השכר בסקטור הציבורי ממשיך להתמתן

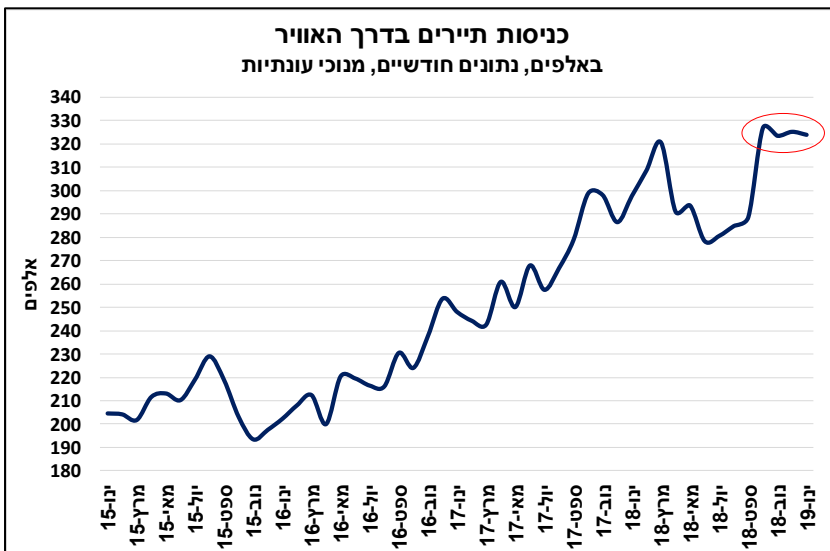
נתוני התעסוקה לשנת 2018 הצביעו על כך שמרבית המועסקים שנוספו אשתקד נקלטו בסקטור הציבורי ולא בסקטור העסקי, זאת בניגוד למגמה בשנים האחרונות (ראה/י הרחבה בסקירתנו מה-6.2.19). בין ההסברים האפשריים לכך ניתן לציין את הפער בין הכישורים המוצעים על-ידי דורשי העבודה בעת הנוכחית, בה המשק קרוב למצב של "תעסוקה מלאה", לבין אלה הנדרשים על-ידי המעסיקים. התפתחות זו, כפי הנראה, מודגשת בסקטור העסקי יותר מאשר בציבורי, והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בעלייה מהירה יותר של השכר בסקטור העסקי לעומת השכר בסקטור הציבורי.

נתוני בנק ישראל לגבי השכר הריאלי למשרת שכיר לפי סקטורים מרכזיים שימשו לבניית התרשים המצורף, לפיו מאמצע שנת 2015 חלה

האצה בקצב הגידול של השכר הממוצע במשק. מאז ועד נובמבר 2018 קצב הגידול השנתי של השכר (הריאלי) הממוצע במשק (3 חודשים מול 3 חודשים מקבילים) מצוי בסביבה של 2%-4%, זאת לעומת קצב גידול של 0%-1% בשכר הממוצע במשק עד אמצע 2014. במקביל, הנתונים מלמדים כי מתחילת 2018 החל השכר הריאלי בסקטור העסקי לצמוח בקצב מהיר יותר מאשר בסקטור הציבורי. כך, קצב הגידול השנתי של השכר (הריאלי) בסקטור העסקי עמד בחודש דצמבר 2017 על כ-1.9% ובסקטור הציבורי על כ-2.6%, אולם בחודש נובמבר אשתקד קצב גידול השכר בסקטור העסקי עלה לכ-3.3%, בזמן שבסקטור הציבורי קצב הגידול (השנתי) ירד לכ-0.9% בלבד. מגמה זו צפויה להימשך גם בחודשים הבאים, תחת התנאים הכלכליים הנוכחיים במשק המקומי והמדיניות הכלכלית הנוכחית.

במבט קדימה, אנו מעריכים כי הפער, ההולך וצובר, שבין העלייה המהירה יחסית של השכר בסקטור העסקי לבין העלייה המתונה יחסית של השכר בסקטור הציבורי יביא להתפתחות לחצים לדרישות שכר מצד עובדי הסקטור הציבורי. העיתוי עשוי להיות לאחר הקמת ממשלה חדשה והמהלך יכול להתמקד בפתיחת הסכמי שכר קיימים וקבלת פיצוי בגין שחיקת שכר יחסית לעיסוקים מקבילים בסקטור העסקי. מהלך כזה, שככל הנראה יוביל לעליית השכר בסקטור הציבורי, עלול להיות גורם נוסף המגדיל את ההוצאה הציבורית ובכך תורם לעליית הגירעון ויחס החוב/תוצר ומקשה על חזרה לתוואי של התכנסות תקציבית.

היקף השיא של כניסות התיירים לישראל (בדרך האוויר) נמשך גם בתחילת שנת 2019

מספר כניסות התיירים נותר ברמת שיא גם בתחילת שנת 2019, כך עולה מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס). בחודש ינואר השנה נכנסו לישראל (בדרך האוויר) כ-324 אלף תיירים (נתונים מנוכי עונתיות), זאת בדומה להיקף התיירים שנכנסו בחודשים אוקטובר-דצמבר 2018. בנוסף, נציין כי נתון חודש ינואר משקף עלייה של כ-8.8% לעומת ינואר 2018.

נתונים אלה, מצביעים על המשך המגמה החיובית בענף התיירות, ובפרט התיירות הנכנסת מחו"ל, שמהווה כ-40% מהפדיון הכולל בענף. התפתחות זו, אשר תומכת ביצוא שירותי התיירות של ישראל, עשויה לתרום באופן חיובי גם לצמיחת התוצר וגם לחיזוק העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים.

במבט קדימה, יש לציין שהיקף התיירות הנכנסת בהמשך 2019 ובשנת 2020 עשוי לעלות בקצב מתון יותר, בקצב מתון יותר, להוציא מספר אירועי שיא (למשל האירוויזיון שעתיד להתקיים בתל אביב במהלך חודש מאי). זאת, על רקע ההתמתנות היחסית בקצב התרחבות הפעילות הכלכלית בעת הנוכחית, אשר באה לידי ביטוי בהפחתת תחזיות הצמיחה של הכלכלה הגלובאלית (מצד המוסדות הכלכליים והגופים הפיננסיים השונים) וכן תחזיות הצמיחה של היקף התיירות העולמי (מצד ארגון התיירות העולמי), זאת בדגש על המדינות המפותחות, שמהוות את מקור התיירים העיקרי של המשק. התפתחות זו, אם אכן תתרחש, עלולה להכביד על פעילות ענף התיירות.

כתב: יניב בר